

адвокатської діяльності є: «Захист прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення».

Також, відповідно статті 6 Конвенції «Про захист прав та основоположних свобод людина та громадянина» кожен обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше таке право, як захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або – за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника – одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», право на безоплатну правову допомогу - гарантована Конституцією України можливість громадянина України, іноземця, особи без громадянства, у тому числі біженця чи особи, яка потребує додаткового захисту, отримати в повному обсязі безоплатну первинну правову допомогу, а також можливість певної категорії осіб отримати безоплатну вторинну правову допомогу у випадках, передбачених Законом України «Про безоплатну правову допомогу».

Отже, Україна надає можливості щодо захисту прав, свобод та інтересів іноземців та осіб без громадянства адвокатами, так як вони користуються правами та обов'язками громадянина України. Це передбачено, як нормами Конституції України так і низкою нормативно - правових актів України.

Крім того, наша держава ратифікувала ряд міжнародних договорів. Оскільки норми зазначених вище Конвенцій є частиною національного законодавства, адвокати повинні ними керуватися під час здійснення своєї діяльності. Адвокати можуть реалізувати свої права щодо захисту свого клієнта під час кримінального провадження.

Також, законодавство України встановлює можливість використання іноземцями, особами без громадянства права на первинну та вторинну безоплатну правову допомогу, це в свою чергу дає змогу таким особам ефективно, вчасно, без значних матеріальних витрат реалізувати це право і захистити цим самим свої власні інтереси.

Проте, проаналізувавши нормативно-правові акти України, можна дійти висновку, що, все ж таки, повноваження адвоката щодо зазначеної категорії суб'єктів чітко не регламентовані.) Із вказаних вище норм випливає, що адвокати можуть реалізувати ті права, які встановлені статтею 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Підсумовуючи все вищевикладене, доцільно зауважити, що питання захисту адвокатом вказаної категорії осіб, з огляду на їх правовий статус, потребує більш чіткого законодавчого закріплення.

Кравченко Т.С.

*студентка 5-го курсу факультета підготовки следователів
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АДВОКАТА КАК ЭЛЕМЕНТА ПРАВООЩИТНОЙ ФУНКЦИИ

Адвокатура – один из ключевых элементов в системе правозащитных органов. Именно к адвокату чаще всего обращаются в случае необходимости защиты своих прав либо же в случае их нарушения. Однако, важнейшим является вопрос эффективности адвоката, ведь обращаясь за защитой своих прав лицо нуждается в квалифицированной и эффективной помощи.

На законодательном уровне никаким образом не могут быть установлены критерии эффективности адвокатуры в целом, тем более каждого адвоката в отдельности, так как это просто не представляется возможным, ведь критерий эффективности – оценочное понятие. Тем не менее, в научных кругах существуют определенные точки зрения на этот счет.

Вопросом изучения эффективности адвокатской деятельности занимались, например: Крыжановский А.Ф., Святоцкий А. Д., Медведчук В. В., Варфоломеева Т. В., Михеенко М. М., Фиолевский Д. П., Бакаянова Н. М. и многие другие.

Говоря об адвокатуре, следует упомянуть, что издавна положение адвокатуры служило признаком состояния дел в обществе, степени его демократичности. В цивилизованных государствах она поддерживалась государством, хотя порой и раздражала своей позицией и независимостью. В тиранических государствах, заинтересованных в бесправии граждан, она практически была искоренена или ее существование было абсолютно неэффективным. Соответственно, можно сказать, что эффективность адвокатуры во многом зависит от устоев непосредственно государства.

Кроме того, важно упомянуть Закон Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», который был принят хоть и не так давно, однако именно в нем мы можем найти многие аспекты деятельности адвокатуры, соответственно, и определить некоторые критерии эффективности.

Ст. 2 данного закона определяет адвокатуру Украины как негосударственный самоуправляемый институт, который обеспечивает осуществление защиты, представительства и предоставление других видов правовой помощи на профессиональной основе, а также самостоятельно решает вопросы организации и деятельности адвокатуры в порядке, установленном настоящим Законом. (Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012р.№ 5076-VI [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://zakon2.rada.gov.ua>). В соответствии с данным определением мы можем выяснить задачи и цели адвокатуры, тем самым определив в каких именно функциях данный институт должен быть эффективным.

Интересным является определение, данное И. Д. Перловым: «Эффективность деятельности защитника в борьбе за законность определяется результатами реальной защиты прав и законных интересов лица». (Перлов И. Д. Защита и правосудие.- В кн.: Роль и задачи советской адвокатуры. М., - 1972. - ст. 146.)

Вместе с тем эффективность деятельности адвокатов необходимо определять, учитывая не только конечные цели защиты, но и активность участия их на отдельных стадиях судопроизводства, использование ими законных средств и способов защиты, применение тактических, методических, психологических приемов для осуществления защиты. Разумеется, сказанное не опровергает справедливости того, что понятие эффективности адвоката, в том числе и защитника, включает в себя «умелое использование процессуальных средств, способствующих своевременному и правильному расследованию и разрешению дел». (Бойков А. Изучение причин судебных ошибок. - Социалистическая законность, - 1968. - № 8 - с. 38.)

Существует и другая позиция. Д.П.Фиолевский, например, считает, что реализация права на доступную, качественную и действенную правовую помощь может быть осуществлена только при ряде условий. Среди них он выделяет следующие:

- в стране налажена система подготовки достаточного количества и высокого качества юристов;
- существует сильная и независимая ассоциированная на добровольной основе и принципах полного самоуправления, адвокатура;
- на законодательном уровне обеспечено, с одной стороны, право каждого человека на своевременную и качественную правовую помощь, а с другой – законодательный запрет любых попыток со стороны должностных лиц препятствовать выполнению адвокатом или другим уполномоченным на то лицом своих обязанностей по оказанию правовой помощи физическим и юридическим лицам; (Фиолевський Д.П. Сильна і незалежна адвокатура потрібна і людині, і владі // Адвокат. - 2007. - № 4. - С. 3-7.)

Стоит согласиться с Фиолевским Д.П., который правильно указывает приоритетные направления деятельности для государства по развитию и эффективному существованию адвокатуры в целом, однако следует уточнить, что же именно определяет эффективность каждого адвоката как лица, призванного защищать права других.

Например, Ненашев М. Ф. указывает, что эффективность находит конкретное выражение в различных качественных и количественных показателях.(Ненашев М. Ф. Эффективность идейно-воспитательной работы. М., - 1974. - с. 9.)

К ним можно отнести активность участия адвокатов на стадии досудебного расследования и в суде, полнота и целенаправленность использования адвокатами прав на всех стадиях разбирательства по делу, соотношение заявленных адвокатами и удовлетворенных следователем и судом ходатайств и другие.

Приведенная система количественных и качественных показателей характеризует деятельность адвокатов в наиболее частных проявлениях, обладает определенностью и четкостью, дает правильное и относительно полное представление о результатах их деятельности.

Несмотря на различные подходы, все они имеют право на существование. На мой взгляд, именно в совокупности эти критерии эффективности дадут возможность каждому адвокату, а также адвокатуре в целом, быть действительно наиболее эффективным элементом правозащитной деятельности Украины.

Я считаю, что адвокатура не может быть эффективной без поддержки и участия государства, именно оно дает базу для деятельности адвокатов, предоставляя все возможности для обучения адвокатов и повышения их квалификации, однако не менее важной является непосредственная деятельность каждого отдельного адвоката. Адвокат должен всячески участвовать и помогать лицу на всех стадиях рассмотрения дела, уметь грамотно и квалифицировано защитить его права в случае необходимости, или же помочь лицу восстановить его нарушенные права, если нарушение уже было осуществлено. В эффективности его деятельности имеют значение как его моральные качества, так и качественно-количественные показатели его деятельности.

Соответственно, можно сказать, что в нынешнее время адвокатура является достаточно эффективным элементом правозащитной функции, однако совершенствование адвокатуры только улучшит ее деятельность, что несомненно принесет положительные результаты для государства в целом.

Криворука Я.В.

*студентка 5-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ В АДВОКАТСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні в Україні актуальним питанням забезпечення якісного та професійного становлення інституту адвокатури залишається проблема забезпечення принципу конфіденційності адвокатської діяльності, межі його реалізації та гарантії.

Проблемні питання конфіденційності адвокатської діяльності були предметом розгляду вітчизняних і зарубіжних вчених та юристів-практиків, зокрема, Т.В. Варфоломеевої, А.П. Задніпровського, І.Ю. Гловацького, С.В. Гончаренка, О.Л. Жуковської, С.М. Логінової, О.С. Горбунова, М.Ю. Барщевського, П.Є. Короткової, М. Молло, А.Ф. Коні, Ю.В. Пилипенка, А.М. Пшукова, А.Л. Ципкіна та ін..

Відповідно до ч.1 ст.4 Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатура України здійснює свою діяльність за принципами: верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Принцип конфіденційності - один з найважливіших принципів, який має визначальний вплив на здійснення адвокатської професії, на стосунки між клієнтом і адвокатом та адвоката з іншими як фізичними, так і юридичними особами. Специфічність стосунків, що виникають у процесі подання адвокатом правової допомоги, здійснення захисту і представництва, покладають на адвоката певні зобов'язання щодо нерозголошення інформації, яка стає йому відомою у зв'язку з виконанням професійної діяльності. Адже особа, яка звертається за правовою допомогою, має бути впевнена у нерозголошенні даних про неї, її близьких родичів, у неї мають бути гарантії збереження таємниці тих розмов, що велися з адвокатом, суті правових консультацій тощо. Втаємничення такої інформації відповідає ст. 63 Конституції України, у якій закладено право особи відмовитися від дачі показань або пояснень щодо себе, членів сім'ї